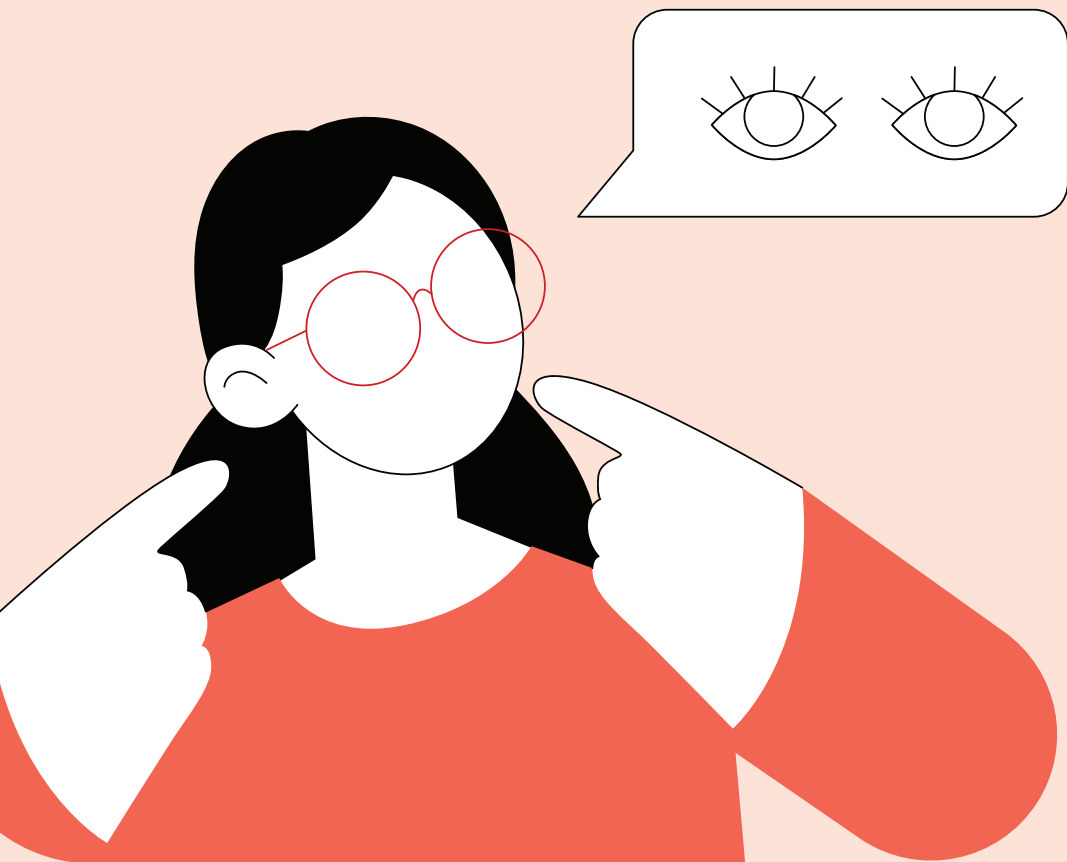

KAKO

DO OČAL »NA RECEPT«?

V času druginje je pomembno, da potrošniki poznajo postopek pridobitve očal »na recept«, ki ga krije zdravstveno zavarovanje. Pot do očal na naročilnico je precej preprosta, da pa ne bi bilo zapletov, pravice in postopek pridobitve predstavljamo v tokratni spletni brošuri. Pregledali smo tudi ponudbo brezplačnih okvirjev v optikah po Sloveniji in preverili, kakšne so možnosti, da pregled za ugotavljanje vida brezplačno opravite kar v optiki.

PRVI KORAK:

PREGLED VIDA PRI OFTALMOLOGU

Pot do očal »na recept« se začne z obiskom zdravnika oftalmologa, ki ga imenujemo tudi okulist. Za pregled pri okulistu, ki je namenjen samo ugotavljanju vida oziroma predpisovanju medicinskih pripomočkov za izboljšanje vida (očala, leče), ne potrebujete napotnice osebnega zdravnika. Če se ob pregledu izkaže, da so težave z očmi ali poslabšanje vida posledica bolezni ali zdravstvenega stanja in vida zgolj z očali ni mogoče popraviti, boste morali pridobiti napotnico za celosten specialistični pregled.

BREZPLAČEN PREGLED VIDA

Potrošniki, ki želijo uveljavljati pravico do brezplačnega pregleda vida, naj obiščejo oftalmologa, ki deluje v javni zdravstveni mreži, torej v javnem zdravstvenem zavodu (npr. v zdravstvenem domu), ali ima koncesijo.

Seznam vseh oftalmologov v Sloveniji, ki imajo sklenjeno pogodbo z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), je objavljen na spletnem portalu ZZZS: <https://www.zzgs.si/zzgs-api/izvajalci-zdravstvenih-storitev/po-dejavnosti/>

Za poizvedbo o čakalni dobi in naročilu na prvi pregled vam svetujemo, da kontaktirate neposredno izvajalca.

SAMOPLAČNIŠKI PREGLED

Marsikdo se bo namesto za čakanje raje odločil za samoplačniški pregled, v tem primeru čakalne dobe običajno ni ali pa je zelo kratka. Pri tem morate vedeti, da vam okulist, pri katerem boste opravili samoplačniški pregled, ne more izdati naročilnice za očala ali leče. Brez te pa zdravstveno zavarovanje ne krije stroškov za nakup pripomočka za vid.

DRUGI KORAK:

PRIDOBITEV NAROČILNICE

Če okulist po opravljenem pregledu presodi, da potrebujete pripomoček za izboljšanje vida, vam bo izročil naročilnico za pripomoček za izboljšanje vida, ki ji včasih pogovorno pravimo kar *recept za očala*.

Naročilnica velja 30 dni od dneva izdaje, zato bodite pozorni, da roka ne boste zamudili, drugače boste morali pridobiti novo naročilnico. Očala lahko nato izberete v kateri koli optiki, ki ima pogodbo z ZZS. Do nove naročilnice ste upravičeni po dveh letih, za mlajše od 15 let se ta doba skrajša na eno leto. V nekaterih primerih ste do novih očal upravičeni, tudi če še nista minili dve leti. O tem ne odloča oftalmolog, ta lahko le posreduje predlog na ZZS, imenovani zdravnik ZZS pa mora odobriti upravičenost do novega pripomočka za vid pred potekom trajnostne dobe prejšnjega, v pritožbenem postopku pa odloča Zdravstvena komisija ZZS.

Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja določajo, da ste pri starostni slabovidnosti (presbiopija) do očal za bližino upravičeni šele po 63. letu starosti.

KDO LAHKO IZDA NAROČILNICO?

Nesporazumi med potrošniki in izvajalci so pri okulističnih pregledih ter izdajanju naročilnice za pripomoček kar pogosti. Potrošniki se med drugim pritožujejo, da jim izvajalec pregleda ne želi izročiti naročilnice.

Naročilnico lahko izda le okulist, ki preglede opravlja v okviru javne zdravstvene mreže (javni zdravstveni zavod ali zasebnik s koncesijo)!

Če ste pregled opravili kot samoplačnik, vam okulist ne more izdati naročilnice za medicinski pripomoček. Zmedo med potrošniki včasih povzroča dejstvo, da so lahko samoplačniški pregledi brezplačni. Optike namreč pogosto ponujajo brezplačne preglede za določitev dioptrije tudi pri svojih okulistih in optometristih, ki ne delujejo v okviru javne zdravstvene mreže. To je del poslovne politike optike, ki ponudi brezplačen pregled (samoplačniški pregled s 100-odstotnim popustom) pod pogojem, da boste pri njih kupili očala. Poudarjamo, da do naročilnice na tak način ne boste mogli priti, zato ne boste upravičeni do medicinskega pripomočka brez doplačila iz naslova zdravstvenega zavarovanja oziroma do delnega pokritja stroškov s strani ZZS.

TRETJI KORAK:

OBISK OPTIKE

Po pridobitvi naročilnice je naslednji korak obisk optike. Potrošniki lahko brezplačna standardna očala dobijo v kateri koli optiki, ki je pogodbeni dobavitelj očal ZZZS. Seznam vseh pogodbenih dobaviteljev medicinskih pripomočkov za izboljšanje vida v Sloveniji lahko najdete na spletnem mestu ZZZS: <https://www.zzzs.si/zzzs-api/seznam-dobaviteljev-medicinskih-pripomockov/iskanje-po-medicinskih-pripomockih/>

Optike, ki imajo z ZZZS sklenjeno pogodbo za dobavo pripomočkov za izboljšanje vida, morajo imeti na vhodu ali na vidnem mestu posebno nalepko ZZZS z oznako, da je optika pogodbeni dobavitelj medicinsko tehničnih pripomočkov.

Na podlagi naročilnice zdravstveno zavarovanje krije stroške do vnaprej določene višine, ki je odvisna od tega, kakšen tip očal vam je predpisal okulist. Optike, ki so pogodbeni dobavitelji ZZZS, so dolžne stranki najprej ponuditi standardna očala, ki jih v celoti krije zdravstveno zavarovanje (t. i. brezplačna očala), katerih cene se gibljejo od 42,03 do 301,55 evra, odvisno od dioprije in prisotnosti astigmatizma (cilindrov).

Če boste torej želeli očala brez doplačila, se boste morali zadovoljiti s standardom, ki ga določa ZZZS. Za vse drugo bo potrebno doplačilo, zato se pred nakupom temeljito pogovorite z optikom, kakšne so prednosti na primer stanjšanih ali progresivnih stekel, protiodsevnega (t. i. antirefleksnega) nanosa in podobnih izboljšav, ter razmislite, ali jih zares potrebujete.

Ob obisku optike ne pozabite na kartico zdravstvenega zavarovanja, saj brez nje ne boste mogli uveljavljati pravic!

PRAVICA DO KONTAKTNIH LEČ

Potrošniki imajo poleg pravice do očal na recept tudi pravico do kontaktnih leč. Za pridobitev te pravice veljajo posebni pogoji. Pravila obveznega

zdravstvenega zavarovanja namreč določajo pravico do kontaktnih leč le pri stanjih in boleznih, opredeljenih v 80. členu (npr. ametropija z dioptrijo več kot 8, razlika med očesoma presega dioptrijo 3, nepravilni astigmatizem ...).

O tem, ali vam pripada pravica do kontaktnih leč na recept, se posvetujte z okulistom. Če bo odgovor pritrdilen, vam lahko izda naročilnico, s katero pri izbrani optiki naročite leče. Tudi pri kontaktnih lečah je cenovni standard določen glede na vrsto leče, ki je odvisna od stopnje dioptrije in vrste bolezni ali zdravstvenega stanja. Zdravstveno zavarovanje ne krije storitve »uvajanja v nošenje kontaktnih leč«, temveč to po potrebi doplačate sami.

NADSTANDARDNA OČALA

Poleg standardnih brezplačnih očal optike ponujajo tudi dražja nadstandardna očala, za katere se del stroškov pokrije z zdravstvenim zavarovanjem, razliko pa je treba doplačati in potrošniki morajo pri izvajalcu podpisati posebno izjavo, da se strinjajo z doplačilom. Optik bo v tem primeru od polne cene izbranih očal odštel znesek v višini cenovnega standarda, ki je naveden na naročilnici in ga krije zdravstveno zavarovanje.

UVELJAVLJANJE PRAVIC IN ODPRAVA NAPAK

Lahko se zgodi, da očala, ki vam jih je predpisal okulist, niso ustrezna in z njimi ne vidite dobro. To je včasih posledica napačno izmerjene dioptrije ali napake pri izdelavi stekel. Če stekla niso skladna z meritvami okulista ali s posebnimi dogovori z optiko, gre za neskladnost s pogodbo, ki jo lahko uveljavljate proti prodajalcu, torej v optiki. Enako velja, če ste se v optiki dogovorili, da bo pregled opravil njen okulist ali optometrist. Za neskladnost s pogodbo gre tudi v primeru, če zaradi slabe kakovosti izdelave očal pride do poškodb in napak, ki jih niste povzročili sami.

Bolj nejasen je položaj, ko je okulist napačno izmeril dioptrijo, vendar okuliističnega pregleda niste opravili v optiki, kjer ste kupili očala, optik pa je izdelal stekla na podlagi podatkov o dioptriji, ki ste mu jih predložili. V takem primeru bi lahko pri okulistu uveljavljali pravice zaradi nepravilno opravljene storitve po Zakonu o varstvu potrošnikov in zahtevali povrnitev škode, ki ste jo utrpeli zaradi nakupa nefunkcionalnih očal. Obstaja tudi možnost, da pri okulistu vložite zahtevo za prvo obravnavo kršitve pacientovih pravic, in sicer po postopku, kot ga določa Zakon o pacientovih pravicah.

PONUDBA V OPTIKAH

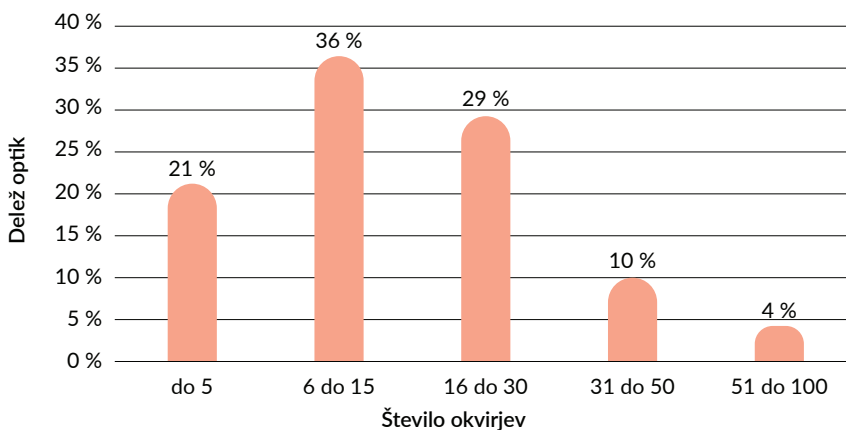
Trgovinam z optičnimi pripomočki v vseh slovenskih regijah, ki so pogodbene dobaviteljke ZZZS, smo poslali vprašalnik, s katerim smo želeli izvedeti, koliko standardnih okvirjev brez doplačila ponujajo potrošnikom in ali ponujajo tudi možnost pregledov vida. Odgovori so podrobno predstavljeni v **preglednici**, ki si jo lahko kadar koli ogledate za lažjo odločitev, v katero optiko se nameniti. V nadaljevanju predstavljamo analizo rezultatov raziskave, ki zajema več kot 50 optik, ki so na naš vprašalnik odgovorile do 25. 7. 2024.

STANDARDNI OKVIRJI BREZ DOPLAČILA

Ponudba standardnih okvirjev brez doplačila je zelo različna in se tudi spreminja. Zato svetujemo, da pred obiskom izbrane optike preverite izbiro okvirjev, da ne boste v trgovini morda razočarani. V naši raziskavi pa smo zbrali trenutno aktualne podatke o ponudbi okvirjev brez doplačila za otroke in za odrasle. Spodnja grafikona ponazarjata, koliko optik (med tistimi, ki so bile zajete v raziskavo) ponuja določeno število okvirjev v posamezni kategoriji (za otroke ali odrasle).

Ponudba okvirjev brez doplačila za otroke

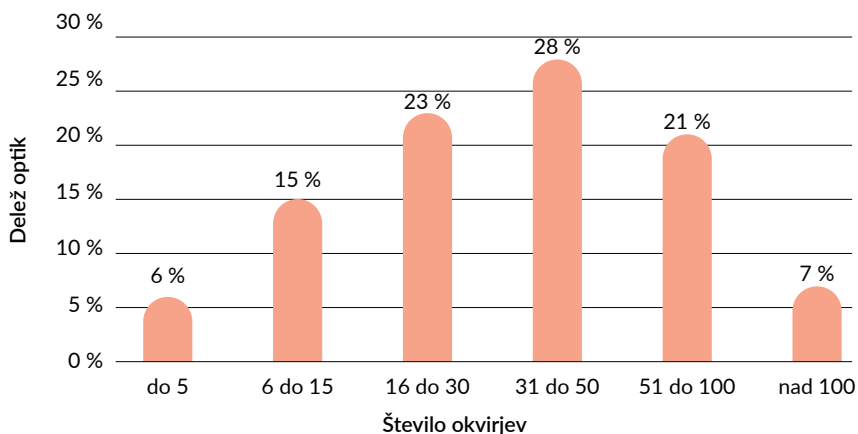

Delež optik

¹ Preglednico sproti posodabljam in dopolnjujem.

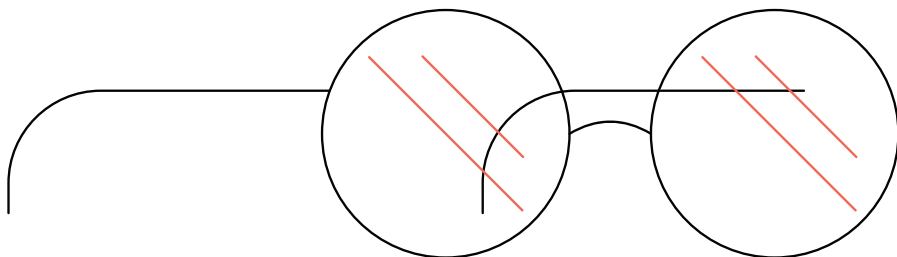
Večina optik (36 odstotkov) ponuja od 6 do 15 okvirjev za otroke brez doplačila. Nekaj manj (21 odstotkov) jih ponuja manj kot 6 standardnih okvirjev ali več kot 15 (29 odstotkov). Samo majhen delež optik ponuja zelo veliko izbiro standardnih okvirjev (31 do 50 in 51 do 100 okvirjev).

Ponudba okvirjev brez doplačila za odrasle

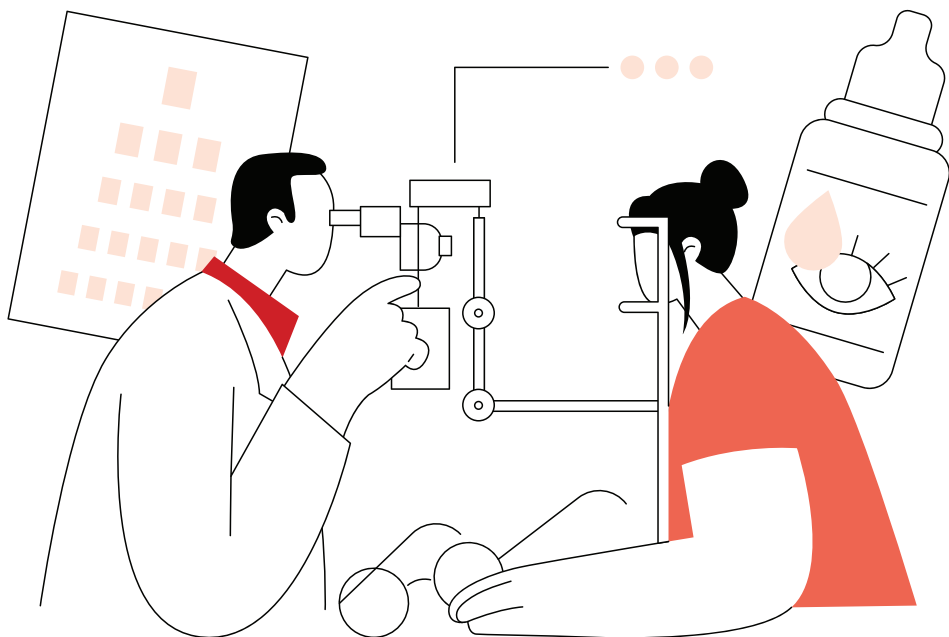
Delež optik

Največ optik (28 odstotkov) ponuja od 31 do 50 okvirjev za odrasle brez doplačila, 21 odstotkov pa od 51 do 100 standardnih okvirjev. Le majhen delež (6 odstotkov) ponuja manj kot 5 standardnih okvirjev. Rezultati tudi kažejo, da je ponudba za odrasle bolj raznolika.

VGRADNJA NOVIH STEKEL V STARE OKVIRJE

Če želite, lahko obdržite svoje stare okvirje in izberete le nova stekla. Takšno vgradnjo opravijo optike na podlagi naročilnice in brez doplačila, pri čemer odštejejo 15 evrov od cenovnega standarda, ki bi ga sicer pokrilo zdravstveno zavarovanje za nov okvir.

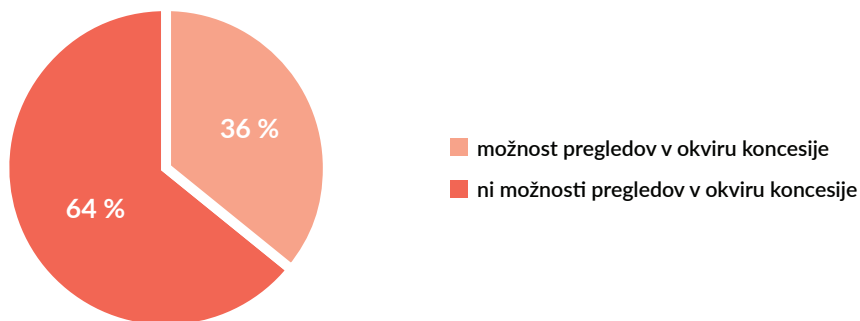
MOŽNOSTI PREGLEDOV VIDA

Optike večkrat sodelujejo s svojimi okulisti in včasih z optometriisti ter tako na enem mestu ponujajo preglede za vid in nato še nakup očal. Pri tem gre lahko za različne položaje in kombinacije, zato morate vedeti, ali gre za samoplačniški pregled ali za pregled s koncesijo v okviru javne zdravstvene mreže.

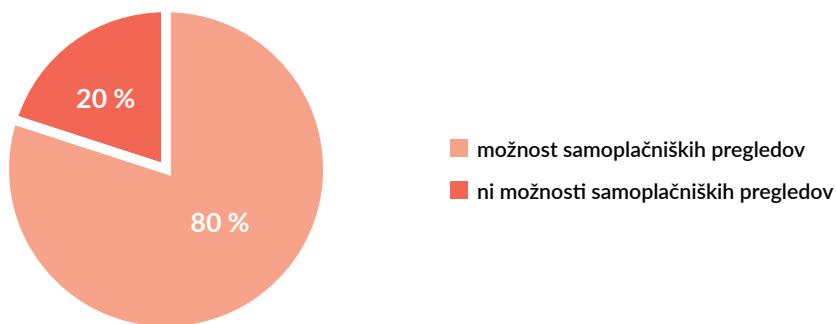
Iz naše raziskave izhaja, da velika večina optik po Sloveniji ponuja možnost pregleda vida za določitev dioptrije. Samoplačniške preglede ponuja približno 80 odstotkov optik, brezplačne pri okulistu s koncesijo dobra tretjina, približno 17 odstotkov optik pa pregledov ne ponuja.

Grafikona ponazarjata, koliko optik (med tistimi, ki so bile zajete v raziskavo) omogoča samoplačniške preglede ter koliko jih nudi brezplačne preglede v okviru koncesije.

Delež optik z brezplačnimi pregledi v okviru koncesije

Delež optik s samoplačniškimi pregledi

Brošuro je pripravila Zveza potrošnikov Slovenije.

Leto izdaje 2024.

ZPS ZVEZA
POTROŠNIKOV
SLOVENIJE

Projekt »Pomoč uporabnikom
zdravstvenih storitev pri
uveljavljanju pravic pacientov«
financira Mestna občina Ljubljana.

Mestna občina
Ljubljana